

JOHN FANTE ΡΩΤΑ ΤΗ ΣΚΟΝΗ

Πρόλογος: Charles Bukowski
Μετάφραση-επίμετρο: Γιάννης Λειβαδάς

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ένα βράδυ καθόμουν στο κρεβάτι στο δωμάτιο του ξενοδοχείου όπου ζούσα στο Μπάνκερ Χιλ, στην καρδιά του Λος Άντζελες. Ήταν μια σημαντική νύχτα στη ζωή μου, γιατί έπρεπε να αποφασίσω αν θα έμενα στο ξενοδοχείο ή όχι. Ή θα πλήρωνα όσα χρωστούσα ή θα έπαιρνα δρόμο: αυτό έλεγε το σημείωμα που μου είχε ρίξει η σπιτονοικοκυρά κάτω από την πόρτα. Το πρόβλημα ήταν σοβαρό, χρειαζόταν άμεση αντιμετώπιση. Κι εγώ το αντιμετώπισα σβήνοντας τα φώτα και πέφτοντας για ύπνο. Το επόμενο πρωί ξύπνησα, σκέφτηκα ότι χρειαζόμουν λίγη σωματική άσκηση, και άρχισα αμέσως να γυμνάζομαι. Έκανα κάμποσες επικύψεις. Ύστερα έπλυνα τα δόντια μου, γεύτηκα το αίμα, κοίταξα το αιματοβαμμένο βουρτσάκι, μου ήρθαν στο μυαλό εκείνες οι διαφημίσεις, και αποφάσισα να βγω να πιω έναν καφέ.

Πήγα στο εστιατόριο όπου σύχναζα καθημερινά, κάθισα σ' ένα σκαμπό μπροστά στην μπάρα και παρήγγειλα καφέ. Ο καφές ήταν καλύτερος από νεροζουμί, δεν άξιζε όμως τη δεκάρα που έδωσα. Καθισμένος εκεί κάπνισα κάνα δυο τσιγάρα, διάβασα τα αποτελέσματα των αγώνων του αμερικάνικου πρωταθλήματος Α' κατηγορίας, απέφυγα επιμελώς να διαβάσω τα αποτελέσματα του αμερικάνικου πρωταθλήματος Β' κατηγορίας, και διαπίστωσα με ικανοποίηση πως ο Τζο ΝτιΜάτζιο συνέχιζε να τιμά τους Ιταλούς, όντας ο πρώτος σκόρερ του πρωταθλήματος.

Καταπληκτικός παίχτης αυτός ο ΝτιΜάτζιο. Βγήκα από το εστιατόριο και φαντάστηκα τον εαυτό μου να σουτάρει και να σκοράρει, καθώς πηδούσα πάνω από έναν φράχτη. Πήρα την κατηφόρα για το Έιντζελς Φλάιτ, ενώ σκεφτόμουν τι θα μπορούσα να κάνω όλη τη μέρα. Δεν υπήρχε όμως τίποτα να κάνω, κι έτσι αποφάσισα να περιπλανηθώ στην πόλη.

Κατηφόρισα στην οδό Όλιβ, πέρασα μπροστά από τη βρόμικη κατακίτρινη πολυκατοικία που ήταν ακόμη μουσκεμένη σαν στυπόχαρτο από τη νυχτερινή ομίχλη και θυμήθηκα τους φίλους μου Έθι και Καρλ, που ήταν από το Ντιτρόιτ και είχαν ζήσει εκεί μέσα, και θυμήθηκα το βράδυ που ο Καρλ χτύπησε την Έθι επειδή είχε μείνει έγκυος, κι εκείνος δεν ήθελε να γίνει πατέρας. Παρ' όλα αυτά το παιδί ήρ-

θε στον κόσμο και συνέχισαν τη ζωή τους κανονικά. Και θυμήθηκα το εσωτερικό εκείνου του διαμερίσματος, τη δυσωδία από τη σκόνη και τα ποντίκια, και τις γριές που τα ζεστά απογεύματα άραζαν στο κοινόχρηστο καθιστικό, κι εκείνη τη γριά με τις όμορφες γάμπες. Κατόπιν μου ήρθε στο μυαλό ο χειριστής του ασανσέρ, εκείνος ο κακορίζικος από το Μιλγουόκι, ο οποίος σε κοιτούσε ειρωνικά κάθε φορά που του έλεγες σε ποιον όροφο ήθελες να πας, λες και ήσουν κορόιδο που είχες επιλέξει τον συγκεκριμένο όροφο, ο χειριστής του ασανσέρ που μέσα στο ασανσέρ είχε πάντα πλάι του έναν δίσκο με σάντουιτς κι ένα περιοδικό της πεντάρας με φτηνιάρικες ιστορίες.

Ύστερα κατέβηκα τον λόφο και έφτασα στην οδό Όλιβ, πέρασα μπροστά από τις ξύλινες κατοικίες που ήταν γνωστές για τα φονικά που είχαν γίνει εκεί μέσα, και συνέχισα μέχρι να φτάσω στο Μέγαρο της Φιλαρμονικής, και μου ήρθε στο μυαλό εκείνη η φορά που είχα πάει μαζί με την Έλεν να ακούσουμε τη Χορωδία του Ντον Κόσακ, και το πόσο είχα βαρεθεί και γι' αυτόν τον λόγο τσακωθήκαμε, και θυμήθηκα τι φορούσε εκείνη τη μέρα η Έλεν – ένα λευκό φόρεμα, και πόσο πολύ την ποθούσα όταν το άγγιζα. Αχ, αυτή η Έλεν – πού να βρίσκεται τώρα.

Και να με στη γωνία Πέμπτης και Όλιβ, όπου τα θορυβώδη τρόλεϊ σου τρυπούσαν κυριολεκτικά τα

αυτιά, και η βρόμα της βενζίνης έκανε τους φοίνικες να δείχνουν ελεεινοί, και το μαύρο πεζοδρόμιο ήταν ακόμη νοτισμένο από τη χθεσινοβραδινή ομίχλη.

Είχα φτάσει λοιπόν έξω από το ξενοδοχείο Μπίλ-τμορ, και περπατούσα πλάι στα αραδιασμένα κίτρινα ταξί, με όλους τους οδηγούς να κοιμούνται εκτός από εκείνον που είχε παρκάρει κοντά στην είσοδο του ξενοδοχείου, και αναρωτήθηκα γι' αυτούς τους τύπους που ήταν τράπεζες πληροφοριών, και θυμήθηκα εκείνη τη φορά που ο Ρος κι εγώ μάθαμε τη διεύθυνση ενός «σπιτιού» από έναν από δαύτους, ο οποίος μας κοιτούσε με πολύ πρόστυχο ύφος και μετά μας πήγε στην οδό Τεμπλ, σε όλα τα μπουρδέλα με τις πουτάνες, και δεν συναντήσαμε άλλες παρά μόνο τις άσχημες, και ο Ρος πήρε μία τελικά, κι εγώ κάθισα στο σαλόνι και έβαζα δίσκους στο γραμμόφωνο μόνος και τρομαγμένος.

Πέρασα μπροστά από τον πορτιέρη του Μπίλ-τμορ, και αυτομάτως τον μίσησα, έτσι όπως ήταν με τα χρυσά του σιρίτια, τα δυο μέτρα ύψος του και μες στη μεγαλοπρέπεια, και εκείνη τη στιγμή ένα μαύρο αυτοκίνητο πλεύρισε το πεζοδρόμιο και βγήκε από εκεί μέσα ένας τύπος. Έδειχνε ζάπλουτος, και μετά βγήκε μια γυναίκα, και ήταν όμορφη, με μια γκρίζα γυαλιστερή γούνα αλεπούς, ήταν ένα αριστούργημα έτσι όπως διέσχισε το πεζοδρόμιο και πέρασε μέσα απ' τις πόρτες που ανοιγόκλεισαν, και

σκέφτηκα, πω, δικέ μου, να 'χες κι εσύ μια τέτοια γυναίκα, ίσα για μια μέρα και μια νύχτα, κι εκείνη ήταν ένα όνειρο και καθώς εγώ προσπερνούσα, το άρωμά της απλωνόταν στον πρωινό νοτιομένο αέρα.

Ύστερα πέρασα κάμποση ώρα χαζεύοντας τη βιτρίνα ενός καταστήματος με είδη καπνιστού, και ο κόσμος ολόκληρος χάθηκε και απόμεινε μόνο η βιτρίνα μπροστά στην οποία στεκόμουν και κάπνισα όλες τις πίπες που υπήρχαν εκεί μέσα, και φαντάστηκα τον εαυτό μου σαν μεγάλο συγγραφέα μ' εκείνη τη στιλάτη ιταλική πίπα από ρείκι, με μπαστού-νι στο χέρι, να βγαίνω από μια μαύρη λιμουζίνα, κι εκείνη μαζί μου, τρομερά περήφανη για μένα, η κυρία με τη γυαλιστερή γκρίζα γούνα αλεπούς. Γράψαμε τα ονόματά μας στο βιβλίο των επισκεπτών και μετά ήπιαμε κοκτέιλ και ύστερα χορέψαμε λιγάκι, και μετά ήπιαμε άλλο ένα κοκτέιλ και απήγγειλα λίγους στίχους στα σανσκριτικά, και ο κόσμος ήταν τόσο υπέροχος, γιατί κάθε τόσο με έτρωγε με τα μάτια κι από μια καλλονή, εμένα, τον μεγάλο συγγραφέα, και δεν μπορούσα να κάνω τίποτα άλλο από το να της χαρίσω ένα αυτόγραφο πάνω στον κατάλογο του εστιατορίου, και η νεαρή με τη γυαλιστερή γούνα γινόταν θηρίο από τη ζήλια.

Λος Άντζελες, χάρισέ μου κάτι δικό σου! Λος Άντζελες, έλα σ' εμένα όπως εγώ ήρθα σ' εσένα, περπάτησα κάθε δρόμο σου, πόλη όμορφη, σ' αγά-

πησα τόσο πολύ, εσένα, θλιμμένο λουλούδι της ερήμου, εσένα, πόλη όμορφη.

Μέρες πέρασαν και μέρες ήρθαν, και η βιβλιοθήκη με όλους τους μεγάλους στα ράφια εκεί, τον γερο-Ντράιζερ, τον γερο-Μένκεν, όλους τους περίφημους εκεί μέσα, και πήγα να τους επισκεφθώ, Γεια σου, Ντράιζερ, Γεια χαρά, Μένκεν, Γεια σας, Τι χαμπάρια: υπάρχει μια θέση και για μένα, και αρχίζει από Μ, στο ράφι του Μ, Αρτούρο Μπαντίνι, κάντε στην άκρη να εισέλθει ο Αρτούρο Μπαντίνι, κάντε χώρο για να χωρέσει το βιβλίο του, και κάθισα στο τραπέζι και το μόνο που έκανα ήταν να κοιτάζω το σημείο όπου θα έπρεπε να βρίσκεται το βιβλίο μου, εκεί παραδίπλα στον Άρνολντ Μπένετ, σιγά τον Άρνολντ Μπένετ, εγώ όμως θα αναβάθμιζα το ράφι του Μ, εγώ ο γερο-Αρτούρο Μπαντίνι, ένας από τους φημισμένους, όλα αυτά μέχρι τη στιγμή που πλησίασε μια κοπέλα, το άρωμά της απλώθηκε στο αναγνωστήριο του τομέα της πεζογραφίας, ο ήχος των τακουνιών της διέλυσε τη μονοτονία της δόξας μου. Μέρα χλιδής, όνειρο χλιδής!

Όμως η σπιτονοικοκυρά, η σπιτονοικοκυρά με τα άσπρα μαλλιά εξακολουθούσε να μου γράφει εκείνα τα σημειώματα: ήταν από το Μπρίτζपोर्ट του Κονέκτικατ, ο άντρας της είχε πεθάνει και ήταν πια ολομόναχη στον κόσμο και δεν εμπιστευόταν κανέναν, δεν μπορούσε να εμπιστευτεί κανέναν, όπως

μου είχε εξηγήσει, και μου είπε ότι έπρεπε να πληρώσω. Το ποσό διογκωνόταν σαν το δημόσιο χρέος της χώρας, έπρεπε ή να πληρώσω ή να φύγω, να ξεπληρώσω μέχρι και το τελευταίο σεντ – πέντε εβδομάδες απλήρωτες, είκοσι δολάρια, και αν δεν το έκανα δεν θα μου έδινε πίσω το μπαούλο με τα πράγματά μου, μόνο που εγώ δεν είχα ούτε μπαούλο ούτε πράγματα, είχα μονάχα μια βαλίτσα κι εκείνη από χαρτόνι και χωρίς ιμάντα, γιατί τον ιμάντα τον είχα περάσει σαν ζώνη γύρω από τη μέση μου για να μη μου πέφτει το παντελόνι, και ανάθεμα τι να έπεφτε, αφού το παντελόνι μου είχε κυριολεκτικά λιώσει. «Μόλις έλαβα γράμμα από τον ατζέντη μου» της είπα. «Τον ατζέντη μου στη Νέα Υόρκη. Μου είπε ότι πούλησε άλλο ένα κείμενό μου, δεν μου γράφει σε ποιον εκδότη, αλλά λέει πως το πούλησε. Γι' αυτό μην ανησυχείτε, κυρία Χάργκρεϊβς, μην αγχώνεστε, θα έχω λάβει τα χρήματα σε κάνα δυο μέρες».

Όπως ήταν φυσικό δεν μπορούσε να πιστέψει έναν ψεύτη σαν εμένα. Στην πραγματικότητα δεν ήταν ακριβώς ψέμα, ήταν μια ευχή, όχι ένα ψέμα, και ίσως να μην ήταν ούτε καν ευχή, ίσως να ήταν γεγονός, και ο μόνος τρόπος για να το ανακαλύψω ήταν να έχω τον νου μου στον ταχυδρόμο, καθημερινά, να ελέγχω την αλληλογραφία κάθε φορά που την άφηνε στο τραπεζάκι κοντά στην είσοδο, να τον

ρωτάω ευθύς αμέσως αν είχε κάτι για τον Μπαντίνι. Σ' εκείνο το ξενοδοχείο όμως, μετά από έξι μήνες δεν χρειαζόταν πια να ρωτάω. Όταν με έβλεπε να πλησιάζω μου έγνεφε με το κεφάλι ένα ναι ή ένα όχι πριν καν τον ρωτήσω: όχι τρία εκατομμύρια φορές, ναι μονάχα μία.

Μια μέρα έλαβα ένα υπέροχο γράμμα. Ω, δεν λαμβάνω και λίγα, αυτό όμως ήταν το μόνο υπέροχο γράμμα, και έφτασε νωρίς το πρωί, και κάποιος μου έγραφε πως διάβασε το βιβλίο μου *Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια* (εννοούσε την ιστορία μου *Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια*) και πως του άρεσε. Έγραφε, κύριε Μπαντίνι, αν ήρθα ποτέ σε επαφή με κάποιον ιδιοφυή λογοτέχνη, αυτός είστε εσείς. Το όνομά του ήταν Λεονάρντο, ήταν ένας ιταλός κριτικός, μόνο που δεν ήταν γνωστός ως τέτοιος, ήταν απλώς ένας άνθρωπος από τη Δυτική Βιρτζίνια, ήταν όμως σπουδαίος και ήταν κριτικός, και ήταν πια νεκρός. Είχε ήδη πεθάνει όταν έστειλα την απάντησή μου στη Δυτική Βιρτζίνια, και η αδερφή του μου επέστρεψε την επιστολή μου. Μου έγραψε ένα όμορφο γράμμα, κι εκείνη ήταν επίσης μια καλή κριτικός, λέγοντάς μου ότι ο Λεονάρντο είχε πεθάνει από φυματίωση αλλά ήταν ευτυχής ως το τέλος, και ένα από τα τελευταία πράγματα που έκανε ήταν που κάθισε να μου γράψει για την ιστορία μου *Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια*: ένα όνειρο βγαλμένο από τη

ζωή, αλλά ιδιαιτέρως σημαντικό, ο Λεονάρντο, νεκρός τώρα, ένας άγιος στον παράδεισο, ισάξιος με κάθε έναν από τους δώδεκα αποστόλους.

Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια είχε διαβαστεί απ' όλους στο ξενοδοχείο, μηδενός εξαιρουμένου: ήταν μια ιστορία βαθιά και συναρπαστική, και δεν είχε για θέμα της κάποιον σκύλο: ήταν μια έξυπνη ιστορία, ένα ουρλιαχτό ποίησης. Και ο σπουδαίος εκδότης, που δεν ήταν άλλος από τον Τζέι Σι Χάκμουθ, η υπογραφή του οποίου έμοιαζε κινέζικη, μου έγγραφε σε μια του επιστολή: είναι μια τρομερή ιστορία και είμαι περήφανος που θα γίνω ο εκδότης της.

Την ιστορία τη διάβασε και η κυρία Χάργκρεϊβς και έκτοτε με έβλεπε με άλλο μάτι. Θα συνέχιζα λοιπόν να μένω σ' αυτό το ξενοδοχείο και δεν θα μ' έτρωγε το κρύο, μολονότι τις περισσότερες μέρες έξω έκανε ζέστη, κι όλα αυτά χάρη στην ιστορία μου Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια. Η κυρία Γκρέιντζερ, που ζούσε στο δωμάτιο 345, μια θεούσα επιστήμων (με ωραία μπούτια αλλά κάπως γερασμένη) από το Μπατλ Κρικ του Μίσιγκαν, καθόταν στο σαλόνι της εισόδου περιμένοντας να πεθάνει, και Ο μικρός σκύλος έβαλε τα γέλια την επανέφερε στη ζωή, κι εκείνο το βλέμμα στα μάτια της μου έλεγε πως η ιστορία ήταν εντάξει και πως κι εγώ ήμουν εντάξει, ήλπιζα όμως να με ρωτήσει για την οικονομική μου κατάσταση και για το πώς τη βγάζω γενικώς, μετά όμως

σκέφτηκα, γιατί να μην την παρακαλέσω να μου δανείσει κάνα ψιλό, αλλά δεν το έκανα και σηκώθηκα κι έφυγα τρίζοντας τα δάχτυλά μου γεμάτος αποστροφή για τον εαυτό μου.

Το ξενοδοχείο ονομαζόταν Άλτα Λόμα. Ήταν χτισμένο κόντρα πάνω στην πλαγιά ενός λόφου, ακριβώς στην κορυφή του Μπάνκερ Χιλ, έτσι που η είσοδος του βρισκόταν στο επίπεδο του δρόμου, αλλά το δέκατο πάτωμα βρισκόταν δέκα επίπεδα χαμηλότερα. Αν ζούσες στο δωμάτιο 862, έπαιρνες το ασανσέρ και κατέβαινες οκτώ ορόφους, και αν ήθελες να φτάσεις στην αποθήκη με τους κάδους των σκουπιδιών, δεν πήγαινες προς τα κάτω αλλά προς τα πάνω στη σοφίτα, έναν όροφο πιο ψηλά από το ισόγειο.

Το *Ρώτα τη σκόνη* κυκλοφόρησε το 1939, κατά τη διάρκεια δηλαδή της μεγάλης οικονομικής ύφεσης. Ο κεντρικός του ήρωας, Αρτούρο Μπαντίνι, alter ego του Τζον Φάντε, είναι ένας νεαρός Ιταλο-Αμερικανός από το Κολοράντο, που αγωνίζεται να τα καταφέρει ως συγγραφέας ζώντας στο Λος Άντζελες. Ο Αρτούρο Μπαντίνι, αδέκαρος, ταλαίπωρος και συμπλεγματικός, διανύει μια μάλλον ασυνήθιστη πορεία προς το δημιουργικό φως, με φόντο τις κοινωνικές και ψυχικές αντιθέσεις στην Πόλη Των Αγγέλων, όπου βασιλεύουν οι φρεναπάτες και οι παραλογισμοί ανάμεσα στον ναρκισσευόμενο πλούτο και την καταναγκαστική φτώχεια. Ο Μπαντίνι ερωτεύεται μια νεαρή Μεξικάνα σερβιτόρα, και μέσω αυτής της σχέσης αναδεικνύονται ψυχολογικές και πολιτισμικές εντάσεις οι οποίες, όντας εμπρηστικές, οδηγούν την πλοκή σε έναν, διόλου συνηθισμένο για την εποχή, παρασυρμό, γεμάτο σαρκασμό και απόγνωση. Για τούτο ο Μπαντίνι καταφέρνει ως ήρωας να παραμείνει όρθιος και να είναι σημαντικός έως σήμερα.

«Το πιο αξιόλογο μυθιστόρημα που γράφτηκε με φόντο την πόλη του Λος Άντζελες, ένα από τα σημαντικότερα λυρικά μυθιστορήματα της αμερικανικής λογοτεχνικής παρακαταθήκης του εικοστού αιώνα».

Από το επίμετρο του Γιάννη Λειβαδά

ISBN: 978-618-03-1058-0

9 786180 310580
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 81058